TEST DE EVALUARE
AUTONOMII LOCALE ŞI INSTITUŢII CENTRALE

Prof. IORDAN PAULA CARMEN
Liceul cu Program Sportiv "N.Rotaru" Constanta

SUBIECTUL I **(30 puncte)**

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. ,,Este foarte posibil ca, după moartea lui Seneslau, voievodul din stânga Oltului, Litovoi, să fi cuprins o parte din teritoriul de la răsărit de Olt, făcând prima încercare de unificare politică a ținuturilor românești de la sud de Carpați. Cucerirea de către Litovoi a acestui ținut se va fi făcut prin lupte crâncene purtate împotriva tătarilor, care stăpâneau în acel timp în Muntenia. Înscrisoarea din 1254 regele Ungariei scria doar papii că părțile de la est de Olt se aflau în stăpânirea tătarilor.

Momentul Litovoi evidențiază forța voievodatului românesc de la sud de Carpați condus de el, forță care făcea posibilă angajarea într-un conflict militar cu un vecin foarte puternic; voievodatul în fruntea căruia se afla Litovoi dispunea de posibilități materiale în măsură a-i permite în caz de risc să plătească despăgubiri; instituția voievodatului se afla pe o treaptă de evoluție în care funcția de voievod ajunsese să-și limiteze cadrul de eligibilitate într-un cadru de familie. La aceasta a contribuit în bună măsură valoarea personală a lui Litovoi, în vremea căruia voievodatul condus de el a cunoscut o stare prosperă și un statut de autonomie. În hotarele voievodatului se aflau în fază de târguri și orașe cel puțin câteva așezări din regiunea subcarpatică, unde densitatea populației era mai mare. Printre acestea se aflau în primul rând Câmpulung și Curtea de Argeș."

(Ștefan Ștefănescu- *Țara Românească de la Basarab I Întemeietorul până la Mihai Viteazul*)

B.,,Despotul Dobrotici și-a constituit un stat la Marea Neagră, avându-și centrul la Carbona; din numele lui derivă acela al Dobrogei. Stratimir, care s-a închinat regelui Ludovic de Anjou (în 1369), a luptat împotriva turcilor și a fratelui său Șișman, sprijinit fiind de Vladislav- Vlaicu și de regele Ungariei. Șișman, cu ajutor turcesc, a atacat Vidinul, dar a fost respins. Turcii, prin urmare, jucau în această parte a Peninsulei Balcanice rolul de arbitru, fiind solicitați în acest scop.[...]

Despotul Ivanco- care, în anul 1386, a acceptat pacea cu turcii, desigur în condiții de vasalitate cu plata haraciului- căci sursele sunt mute asupra lui- iar teritoriile de sub stăpânirea lui trec sub stăpânirea turcilor, afară de Varna, unde genovezii, prietenii turcilor, prezenți acolo cu interesele lor, i-au rugat să n-o ocupe; ceea ce s-a și întâmplat."

(Aurel Decei- *Istoria Imperiului Otoman)*

Pornind de la aceste surse, răspundeţi la următoarele cerinţe:

1. Menționați din sursa **B**, titlul cu care sunt numiți conducătorii statului dobrogean. **2 puncte**

2. Precizați, numele voievodului român care s-a luptat cu tătarii, la care se referă sursa **B**.

2 puncte

3. Numiți câte un spațiu istoric precizat în sursa **A**, respectiv în sursa **B**. **6 puncte**

4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că teritoriile de la est de Olt se aflau în stăpânirea tătarilor. **3 puncte**

5. Scrieți, pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa **A**. **7 puncte**

6. Prezentați două măsuri luate de maghiari pentru cucerirea și organizarea spațiului intracarpatic în secolele XI- XIII. **6 puncte**

7.Menționați o consecință a formării statului medieval de la est de Carpați. **4 puncte**

SUBIECTUL II (30 puncte)

Citiţi, cu atenţie, sursa de mai jos:

„Cât privește denumirile de cnez și voievod, acestea au pătruns în limba poporului român, ele coexistând un anumit timp, iar apoi înlocuind vechile denumiri de origine latină jude și duce (dux). Ținem să precizăm însă că la români cele două instituții au evoluat altfel decât la popoarele slave. Astfel, în timp ce la acestea cnezul era domn și stăpân cu drepturi depline (ca la ruși sau la sârbi), iar voievodul un conducător cu o poziție ierarhică secundară față de cnez, fiind însărcinat cu comanda oștirii, la noi, la români, dimpotrivă, voievodul a devenit domn și stăpân cu drepturi depline pe plan politic, judecătoresc și militar, în timp ce cnezii aveau să joace un rol secundar în comparație cu voievodul, fiind subordonați acestuia. [...]

Odată cu cristalizarea relațiilor feudale au apărut și cele dintâi formațiuni politice românești, care sunt semnalate [...] pe întreg teritoriul locuit de români. Acest fapt dovedește, evident, că procesul de naștere al formațiunilor politice a fost concomitent și asemănător; ele sunt identificate în binecunoscutele ducate sau voievodate existente în Transilvania la venirea maghiarilor în acest teritoriu, în formațiunea dobrogeană condusă de jupanul Dimitrie, amintit într-o inscripție din 943, sau în cele conduse de stăpânitorii cetăților de la nordul Dunării care s-au închinat împăratului bizantin Ioan Țimiskes în anul 971."

(Nicolae Stoicescu, Florian Tucă–*1330 Posada)*

Pornind de la această sursă, răspundeţi la următoarele cerinţe:

1. Numiţi, pe baza sursei date, o formațiune politicădin Transilvania. **2 puncte**

2. Precizaţi secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**

3. Menţionaţi două spații istorice, la care se referă sursa dată. **6 puncte**

4. Menţionaţinumele a doi conducători la care se referă sursa dată. **6 puncte**

5. Formulaţi, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la rolul voievodului și cneazului în societatea românească, susţinându-l cu două informaţii selectate din sursă. **10 puncte**

6. Argumentaţi, printr-un fapt istoric relevant, afirmaţia conform căreia autonomiile românești au fost permanent în legătură cu centrele de putere vecine. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea şi concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL III **(30 puncte)**

Elaborati, în aproximativ doua pagini, un eseu despre construcția statală în secolele XIII- XIV, având în vedere:

- menționarea contextului intern și extern care a determinat întemeierea statelor medievale românești extracarpatice;
- precizarea unei caracteristici a autonomiilor locale de la sud de Carpați și a unei asemănări dintre acestea;
- prezentarea a două fapte istorice asemănătoare care au contribuit la formarea statelor medievale românești;
- formularea unui punct de vedere referitor la importanța procesului cristalizării statelor medievale și susținerea acesteia printr-un argument istoric;

- **Notă!** Se punctează și utilizarea **limbajului istoricadecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză/efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.